

PM

UPPDRAG Fisksätrabadet	UPPDRAGSLEDARE Ulrika Bernström	DATUM 2012-04-30
UPPDRAGSNUMMER 2125463000	UPPRÄTTAD AV Ulrika Bernström	

PM - tänkbara effekter på bad vid Fisksätra holme av utökad verksamhet vid småbåtshamn i Fisksätra, Nacka kommun

Innehåll

Tänkbara effekter på bad vid Fisksätra holme av utökad verksamhet vid småbåtshamn i Fisksätra, Nacka kommun	2
Bakgrund	2
Fisksätra marina	2
Annan båtverksamhet	3
Bebyggelseområden	3
Badplats och vatten	4
Badsäkerhet	4
Tänkbara konflikter av utökad marina	5
Framtida ökad användning av badplats och badning kring Fisksätra holme	5
Konflikter mellan badande och båttrafik till och från marinan	5
Konflikter mellan badande och sjösättningsramp	6
Kvalitetskrav på vatten vid kommunala badplatser	6
Förslag till åtgärder	6
Slutsats	7

Tänkbara effekter på bad vid Fisksätra holme av utökad verksamhet vid småbåtshamn i Fisksätra, Nacka kommun

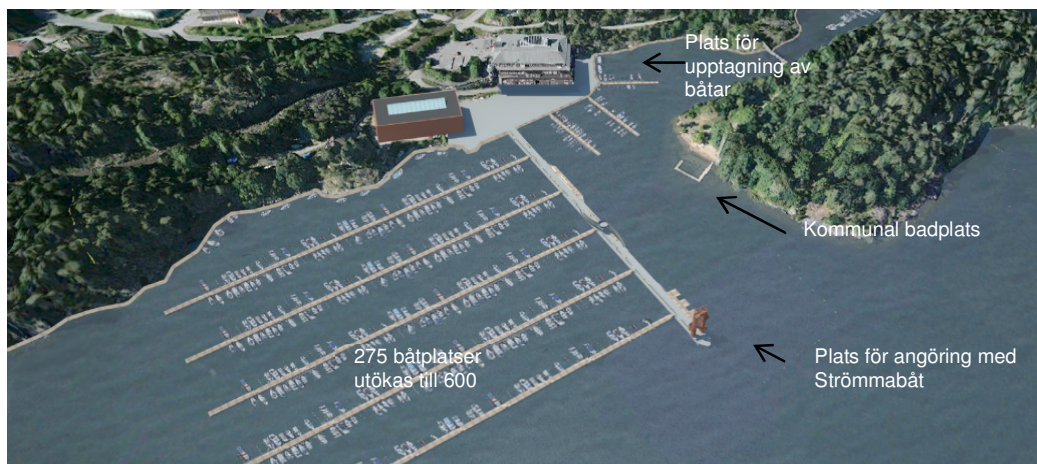

Bild 1 fotomontage över utbyggd marina, observera att på ritning till ansökan om vattenverksamhet är huvudpiren lagd enligt pil i bild 3.

Bakgrund

Fisksätra marina

Nacka Pir är ett bolag som ägs gemensamt av Nacka Kommun, Fastighets AB Vinberget och Marindepån. Bolaget kommer att ansöka om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken för att utöka kapaciteten i en av de befintliga småbåtshamnarna i Fisksätra.

För närvarande drivs marinan av Nacka kommun. Kommunen har som mål att marinan ska bli en marin portal i Nacka, med tillhörande varvsverksamhet och service. Målsättningen är också att området ska bli tillgängligt och en integrerad del av centrala Fisksätra.

Kommunen driver också ett projekt HAMN som bland annat är finansierat av EUs regionalfond. Projekt HAMN avser att området skall bli en besöksplats och innehålla ett museum. Ett vandrarhem och en restaurang föreslås i marinan. Befintlig varvsbyggnaden planeras att ersättas med en båthall för vinterförvaring av båtar och ytterligare en båthall planeras. Idag finns bryggor med cirka 275 båtplatser. Antalet bryggor ska utökas för att ge möjlighet till 600 båtplatser.

Dagens pir är cirka 100 meter lång och den nya piren som projekterats cirka 20 meter längre västerut planeras bli cirka 180 meter lång. Längst ut på piren kommer en plattform möjliggöra att turbåtar, typ Strömma, alternativt reguljär skärgårdstrafik kan angöra. Piren kommer att hållas öppen för allmänheten.

Utöver planerad ansökan om tillstånd enligt 11 kapitlet miljöbalken för vattenverksamhet, kommer en ny detaljplan tas fram. Även ett detaljplaneprogram ska tas fram och kommer att

omfatta ett större geografiskt område för att bland annat säkerställa trafikfrågor i anslutning till marinan avseende på exempelvis kustpromenad, parkeringar, bilväg, gång- och cykelvägar och integration med station och centrum.

I samband med den genomförda Fisksättradialogen framgick att de som bor och verkar i området ser positivt på att marinan utvecklas och säkerställs. Det framhölls också att det är viktigt att området är tillgängligt och blir en levande del av Fisksätra.

Aktuellt området ligger mot Lännerstasundet mellan Fisksätra holme i väst och i öst finns naturreservatet Skogsö. Preliminär avgränsning av detaljplaneprogrammets område och områdets läge redovisas nedan.

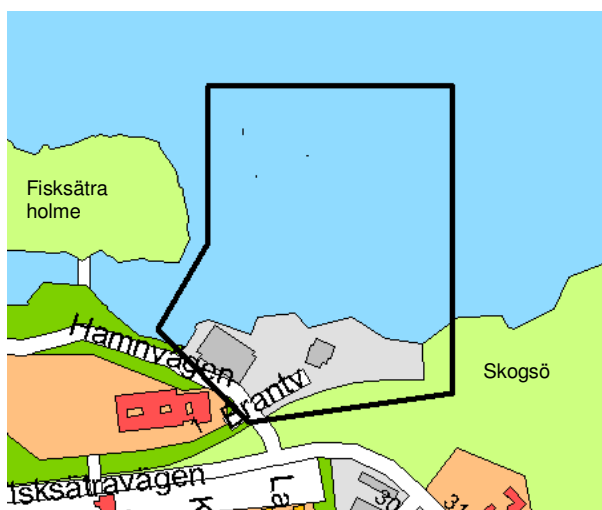

Bild 2 Preliminär avgränsning av kommande detaljplaneområde

Enligt gällande översiktsplan 2002 är markanvändning för området verksamheter. Området i anslutning till varvet mot Saltsjöbanan och Skogsö är markerat för möjlig bebyggelse, bebyggelseutbyggnad hanteras också i framtagandet av detaljplaneprogrammet.

Annan båtverksamhet

Fisksätra båtklubb ligger på västra sidan om Fisksätra holme. Båtarna till denna hamn läggs i via Moranviken och vinterförvaras söder om Skogsöträsk. Det finns en flytande tömningsstation för latrin från båtar vid Fisksätra båtklubb. Tömningsstationen är obemannad och drivs av klubben.

Bebyggelseområden

Intill området, finns i huvudsak flerbostadshus och gruppbyggda småhus med cirka 7000 boende, men även handel och andra verksamheter. I förslag till ny översiktsplan anges att

cirka 450 bostäder bör kunna byggas till år 2020. Cirka 50 arbetsplatser kan tillkomma under samma tid området och ytterligare cirka 300 bostäder och cirka 100 arbetsplatser genom förtätning till år 2030. Detta innebär en befolkningsökning med cirka knappt 2000 boende fram till år 2030. Även antalet förskoleplatser behöver utökas och befintliga skolor kan behöva byggas ut inom den närmaste 10-årsperioden.

Badplats och vatten

Fisksätrabadet är en mycket välbesökt kommunal badplats med sandstrand och bryggor på Fisksätra holme. Det går också att bada från klippor inom obebyggda strandområden.

Kommunen har tillsyn av badvattenkvaliteten vid badplatsen. Kommun ska, i enlighet med *Badvattenförordning (2008:218)* under badsäsongen se till att provtagningar och bedömningar av badvattnets kvalitet genomförs enligt en kontrollplan. Cyanobakterier, alger och avfall som kan påverka badvattnet och skada badandes hälsa ska identifieras och bedöms. Kommun klassificerar badvattnets kvalitet i 4-gradig skala. Om vattnet klassificerat som dåligt, sämst i skalan, ska kommunen se till att orsakerna till att badvattnets kvalitet inte har kunnat klassificeras som tillfredsställande identifieras. Kommunen skall också se till att lämpliga åtgärder vidtas för att förhindra, minska eller undanröja orsakerna till den förorening som medfört att badvattnets kvalitet har klassificerats som dålig.

Fisksätra badplats har de senaste åren haft *utmärkt kvalitet* på badvattnet enligt klassificeringen i *Badvattenförordningen*. I de provtagningar som kommunen gör ligger både halten av E-coli och *Intestinala enterococker* väl under gränsvärdet för tjänligt vatten.

Vattnet i Skuru- och Lännerstasunden är tydligt påverkat av näring och giftiga metaller från Stockholms inre vatten. Sedan bankarna med fibrer från Tollare Bruk (nedlagt pappersbruk) i Lännerstasundet täcks över för cirka fem år sedan utgör dessa inget speciellt problem.

Badsäkerhet

Cirka 10 ungdomar mellan 0-17 år drunknar per år i Sverige. De studier som MSB² gjort visar att drygt en tredjedel sker vid badplatser, där övervakningen av små barn brustit. Skolbarn och ungdomar tycks ha överskattat sin simförmåga, de har inte haft god uppsikt på varandra och inte klarat av att rädda drunknande kamrater. Studien visar också att det drunknar betydligt fler barn med utomeuropeiskt ursprung än förväntat. Detta kan bero på att familjer från dessa länder har dålig simkunnighet och svaga kunskaper om säkerhet vid vatten. Dessutom tycks flera utomeuropeiska ungdomar ha omkommit på djupt vatten, eftersom deras kamrater trott att de kunde simma.

Badplatser är miljöer där kommunen (enligt Lag om skydd mot olyckor, Plan- och bygglagen och Ordningsslagen) ansvarar för att vattenanläggningarna är säkra för allmänheten. Val av skyddsåtgärder kan variera och beror helt på vilka risker som finns på platsen.

¹ *Bakterien Escherichia coli* (E.coli) är vanlig i mag-och tarmkanalen både hos människor och hos djur. Den används som indikatorbakterie vid undersökningar av vatten för att påvisa färsk förorening med avföring. Vid påvisande kan man inte utesluta förekomst av sjukdomsframkallande bakterier eller virus.

Intestinala enterococker är en fekalförorening som indikerar avloppsläckage eller annan tillförsel av tarmbakterier till vattnet

² Varför drunknar barn? En retrospektiv studie över barn som drunknat i Sverige 1998–2007, MSB

Någon statistik över olyckor som skett där badande från en badplats och fritidsbåtar varit inblandade har inte hittats.

Tänkbara konflikter av utökad marina

Framtida ökad användning av badplats och badning kring Fisksätra holme

Med en ökande befolkning i kommundelen och med fler förskole- och skolbarn kommer sannolikt behovet och utnyttjandet av Fisksätra holme som badplats att öka. Alternativa platser för bad har diskuterats under åren och frågan kommer även att tas upp i detaljplaneprogrammet. Men oavsett om alternativa badplatser kan lokaliseras så kommer Fisksätra holme fortsatt vara viktigt som badplats eftersom den både ligger nära bebyggelsen och för att den är tillgängligt.

Konflikter mellan badande och båttrafik till och från marinan

Med en fördubbling av antalet båtplatser kommer även båtörelserna till och från marinan att öka.

De båtar som kommer österifrån och som skall till marinans östra del bedöms inte kunna komma i konflikt med badande runt Fisksätra holme.

De som skall till marinans västra del kommer att gå med båten mer parallellt och minst 20 meter närmre badplats och stranden än idag då ny huvudpiren placeras längre västerut. Risk finns att badande simmar ut från stranden och konflikter uppstår. Avstånd mellan bryggan och den nya piren blir 60-70 meter.

Bild 3 Marinans västra del, dagens situation. Förslag till placering av sjösättningsramp markerad med blå pil. Röd pil visar nytt läge för huvudpir. Badplatsens brygga syns på holmens östra strand.

Konflikter mellan badande och sjösättningsramp

Sjösättningsrampen föreslås placeras i den västra delen av marinan, se bild 3. Säsongen för sjösättning och upptagning av båtar sammanfaller normalt inte med badsäsongen, varför dessa aktiviteter inte borde förorsaka några konflikter.

Rampen kommer även att användas när båtar skall tas upp för reparationer i varvet. Detta kan ske när som under badsäsongen. Även båtar med dålig manövreringsförmåga eller båtar som bogseras kan tas in. Denna verksamhet kan orsaka konflikter med badande. Avstånd mellan marinans västligaste bryggor och Fisksätra holme är cirka 30 meter. (se röd pil bild 1)

Kvalitetskrav på vatten vid kommunala badplatser

Med en utökat antal båtar i område kan vattenkvaliteten vid badvattnet försämrats. Man kan förvänta sig att hanteringen av drivmedel ökar i området och med det risken för spill.

En ökad båttrafik riskerar att medföra ökade utsläpp i vattnet och en ökad påverkan på bottenförhållandena genom svall. I förhållande till den totala trafiken i Lännerstasundet är ökningen marginell sett ur sundets perspektiv. Någon bedömning av hur de lokala förhållandena vid Fisksätra holmes östra och södra strand finns inte redovisad i den ansökan som föreligger om tillstånd för vattenverksamhet 11 kapitlet miljöbalken för småbåtshamnen.

Förslag till åtgärder

I kommande detaljplan bör även säkerställandet av badplatsen hanteras utöver det som anges i avgränsningen av detaljplaneprogrammet.

Av ansökan om tillstånd för vattenverksamhet, 11 kapitlet miljöbalken, framgår en rad skyddsåtgärder under driftskedet enligt nedan:

- Kemiska produkter och farligt avfall kommer att förvaras och hanteras så att eventuellt läckage och spill inte förorenar mark, grundvatten, ytvatten eller luft.
- Förvaringsplats för farligt avfall ska märkas liksom olika avfallslag inom platsen.
- Avfall som uppkommer i verksamheten kommer att hanteras så att återanvändning eller återvinning främjas, bl.a. genom att olika avfallslag hålls isär.
- Marinan möjliggör mottagning av avfall från båtarna.
- Det övervägs att latrintömning från båtarna ska ske i ett slutet system.³
- Vid arbeten i anslutning till vatten kommer åtgärder att vidtas för att undvika risk för oljespill och annan förorening från maskiner och dylikt.
- Möjligheten till en båtbotentvätt med uppsamling av tvättvatten kommer att utredas.
- En spolplatta med en uppsamling av tvättvatten utreds.

Dessa åtgärder är i första hand inriktade på vattenkvaliteten. De åtgärder som anges att de skall utredas bör studeras vidare och redovisa på vilket sätt de kan bidra till att badvattenkvaliteten upprätthålls. Åtgärder bör genomföras så att badvattnets goda kvalitet inte äventyras.

³ Anm. Frågan om hur latrintömning ska ske kommer att diskuteras mer ingående i detaljplaneskedet med även med miljöinspektörerna. Det är troligt att det kommer ställas krav på en mottagningsstation som är kopplad till det kommunala avloppsnätet.

För att om möjligt undanröja konflikter mellan båttrafik och badande bör möjligheten till och effekter av följande åtgärder utredas:

- Flyttning av sjösättningsramp till marinans östra del.
- Flyttning av huvudrampen till ett läge som motsvarar dagens huvudramp.
- Möjlighet till avgränsning mellan badområde och var båtar får framföras.

Slutsats

En utbyggnad och utökning av verksamheten vid Fisksåtra marina är inte självklart utan konflikter eller frågetecken, särskilt vad gäller påverkan på säkerhet och kvalitet för bad på Fisksåtra holme.

Vår rekommendation är att arbetet med detaljplaneprogrammet inkluderar de effekter marinan har på badet samt möjligheter att genom förändringar i layout och kompletterande skyddsåtgärder minska konflikterna. Således behöver detta arbete komma så långt att bästa möjliga layout föreligger innan slutlig prövning i mark- och miljödomstolen sker.

Utan åtgärder är det svårt för kommunen att ta ansvar för en badplats så nära båtverksamhet. Med åtgärder måste man värdera om man kan komma ner till en situation som motsvarar dagens, vilken kommunen idag accepterar som godtagbar. Om detta inte går bör kommunen överväga sitt engagemang vid badet om man inte kan svara för rimlig säkerhet.

Det bör rimligen vara sökande som har ansvar att leda i bevis att man inte försämrar för badet vare sig vattenkvalitetsmässigt eller ur säkerhetssynpunkt.